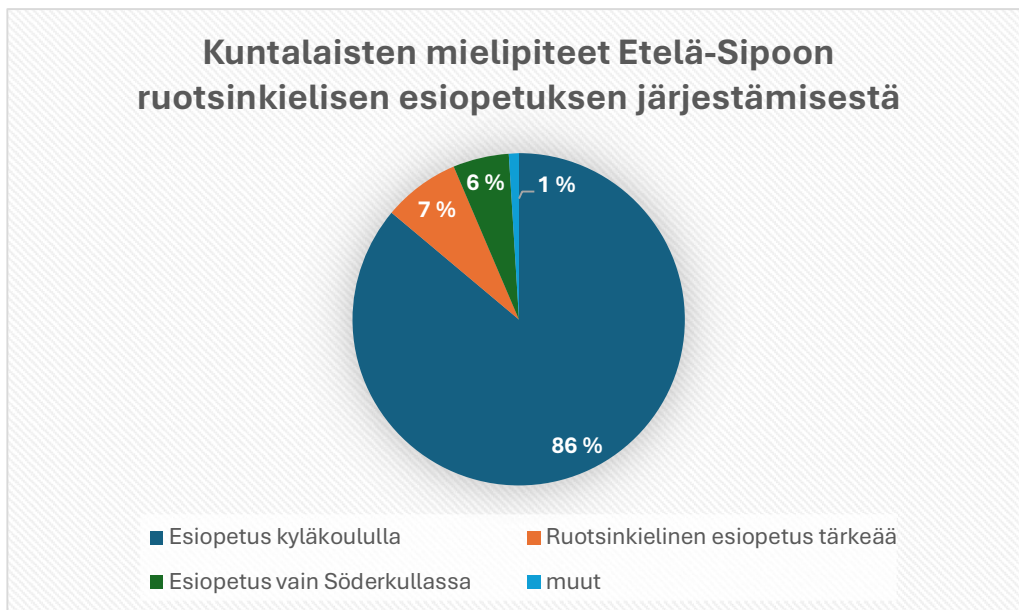

Kuntalaisten kuuleminen – tiivistelmä vastauksista liittyen Etelän-Sipoon ruotsinkielisen esiopetuksen järjestämiseen

Kuntalaisille on järjestetty 1.10.2024 kuulemistilaisuus esiopetuksen järjestämisvaihtoehdoista. Tilaisuudessa kuntalaiset saivat tietoa eri vaihtoehdoista, keskustella ja kertoa mielipiteensä lomakkeella. Lisäksi esitysmateriaali on ollut nähtävissä Sipoo.fi verkkosivuilla ja kuntalaiset ovat voineet kertoa mielipiteensä sivustolla julkaistulla verkkolomakkeella 2.10.–7.10.2024. Kuulemistilaisuuteen osallistui noin 20 asukasta, joista 8 jätti mielipiteensä kirjallisena. Verkkolomakkeella tai sähköpostitse mielipiteensä kertoi 194 vastaajaa. Yhteensä vastauksia saatiin siis 202 vastaajalta.

Ruotsinkielisen esiopetuksen säilyttäminen näyttöytyi kuntalaisille tärkeänä kysymyksenä ja erilaisia vaihtoehtoja esiopetuspaikan suhteen kaivataan. Keskustelu esiopetuksesta kyläkoulujen yhteydessä liittyy vahvasti paitsi esiopetukseen, myös ajatukseen koulujen ja koko kylän tulevaisuudesta, ja vastauksissa näyttöytyi asian merkityksellisyys asukkaille.

Kyläkoulujen esiopetuksen puolesta kantaa otti 86 % vastaajista (174). Osa vastaajista kannatti esiopetusta koulukohtaisesti erityisesti Salparissa 25,7 % (52), Boxbyssä 18,3 % (37) tai Gumbostrandissa 9,9 % (20). Ruotsinkielisen esiopetuksen keskittämistä pelkästään Söderkulla skolan yhteyteen kannatti 5,4 % vastaajista (11). 15 vastaajaa oli yleisesti sitä mieltä, että ruotsinkielisen esiopetuksen säilyttäminen kunnassa on todella tärkeää. Muutamista vastauksista mielipide ei käynyt selkeästi esiin.

Lisäksi saimme vastauksia, jossa kannatettiin ehdotettujen ratkaisujen lisäksi tai niiden sijaan jotakin vaihtoehtoista ratkaisumallia. Osa kuntalaisista toivoo, että esiopetus järjestettäisiin koulujen sijaan päiväkotien yhteydessä, esimerkiksi Landsängens daghemissa, Päiväkoti Miilissä tai Box barnträdgårdissa (9). Yksityisen musiikkipäiväkoti Pocon järjestämää esiopetusta kannatti 5 vastaajaa. Esiin nousi myös, että kunnan tulisi mahdollistaa yksityisen esiopetuksen järjestäminen nykyistä joustavammin ja tukea taloudellisesti yksityisen esiopetuksen valitsemista. Esiopetuksen järjestämiseksi ehdotettiin myös omaa erillistä rakennusta pelkästään esikoululaisille, sekä kannatettiin esiopetuksen siirtämistä kokonaan osaksi koulujärjestelmää varhaiskasvatuksen sijaan.

Kolme vastaajaa oli sitä mieltä, että Söderkulla skolan esiopetus tulisi lakkauttaa kokonaan ja jakaa Etelä-Sipoon ruotsinkieliset lapset kyläkoulujen alueelle. Oppilaaksiottoalueiden kehittämiseksi tuli myös yksittäisiä ideoita, kuten Boxin oppilaaksiottoalueen laajentaminen Söderkullan suuntaan, lasten jakaminen Söderkullan ja Salparin kesken sekä oppilaaksiottoalueiden poistaminen kokonaan vuoden ajaksi.

Esille nousi myös kielikylpyopetuksen siirtäminen jonkin kyläkoulun yhteyteen (4) sekä kyläkoulujen muuttaminen aidosti kaksikieliseksi (3), mikä mahdollistaisi suomenkielisten lasten opetuksen kyläkouluissa ja oppilasmäärän kasvun. Söderkullaan muuttaneen vastaajan näkökulmasta kielikylpy kyläkoulussa olisi järjetön idea, ja hän toivoi että *”päättäjät pysyvät päätöksessään rakentaa uusi koulu Söderkullaan.”* Toinen vastaaja puolestaan nosti esiin, että suomenkielisten lasten sijoittaminen ruotsinkieliseen kouluun ei ole hyvä ratkaisu, sillä opetuksen resurssit keskittyvät tällöin suomenkielisten lasten tukemiseen, mikä heikentää ruotsinkielisten saaman opetuksen laatua.

Kyläkoulujen esiopetuksen puolesta

Pieni ryhmäkoko tukee lasten hyvinvointia

Kuntalaisten vastauksissa pidetään tärkeänä, että esiopetuksen ryhmäkoot ovat pieniä. Kyläkoulujen esiopetuksessa toteutuva pieni ryhmäkoko ja pieni koulu koetaan turvallisenä ja rauhallisena kasvuympäristönä lapselle, mikä on hyväksi lapsen kehitykselle. Kiireettömän ilmapiirin kuvattiin antavan lapsille mahdollisuuden pidempään lapsuuteen. Vastauksissa kuvattiin, että pienet ryhmät tukevat lasten keskittymiskykyä ja sopivat erityisesti herkästi kuormittuville tai erityistä tukea tarvitseville lapsille. Pieni ryhmä ja koulu koettiin myös tärkeänä tapana ennaltaehkäistä tartuntatauteja sekä muita terveydenhuollon kustannuksia myöhemmin.

Söderkulla skolaa Miilissä kuntalaiset kuvasivat pienen kyläkoulun vastakohtana, isona ja laitospaikkana yksikkönä. Vastaajia huolestutti erityisesti ympäristön meluisuus, jakotilojen puute, kiusaaminen, huonot roolimallit sekä levoton käyttäytyminen koulussa ja sen

ympäristössä. Suuren opetusryhmän kuvattiin aiheuttavan lapsille stressiä ja epävarmuutta. Koulun ympäristöä kuvattiin pelottavaksi ja esimerkiksi huumeiden käyttö huolestutti kuntalaisia.

Kylän ja koulun yhteisöllisyys

Kyläkouluissa kuntalaisille oli erityisen tärkeää yhteisöllisyys, joka näyttäytyy sekä koulussa että kyläyhteisössä. Vastaajat kuvasivat, että kyläkoulussa oppilaat ja opettajat tuntevat toisensa, ja lähellä on aina turvallinen aikuinen, jonka puoleen kääntyä. Kyläkoulua kuvattiin lämminhenkisenä ja turvallisenä paikkana, jossa lapset tulevat nähdyksi ja kuulluksi ja osallisuus koulun toimintaan toteutuu. Vastauksissa tuli esiin kyläkoulujen arvostus yli kielirajojen, ja useat vastaavat toivoivat kyläkouluopetuksen mahdollisuutta myös suomenkielisille tai kuvasivat valinneensa lapselle ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen tai kielikylvyn, jotta lapsi voisi siirtyä kyläkouluun.

Koulu näyttäytyi vastauksissa tärkeänä kylän yhteisöllisyyttä ja elinvoimaisuutta ylläpitävänä tekijänä. Vaikka varhaiskasvatuksen järjestämä esiopetus ei ole suoraan yhteydessä koulun toimintaan, vastaajat kokivat, että esiopetuksen järjestäminen kyläkoulun yhteydessä on tärkeä osa toimivaa koulua. Koulun lisäksi yhteisöllisyyden kuvattiin ulottuvan koko kylään, mikä lisää lapsen koulussa käynnin turvallisuutta ja viihtyvyyttä, kun perheet tuntevat toisensa. Esiin tuotiin myös kyläkoulujen aktiiviset vanhempainyhdistykset.

Koulupolku lähellä kotia ja luonnonläheinen ympäristö

Monet vastaajat painottivat lapsen eheän koulupolun merkitystä. Vanhemmat toivoisivat, ettei lapsen tarvitsisi siirtyä vain vuodeksi esiopetukseen toiseen yksikköön, josta tämä sitten tulee siirtymään oman oppilaaksiottoalueen kouluun. Erityisen kuormittavaksi tämä koettiin, jos siirtymä olisi vuodeksi suureen ryhmään pienen päiväkotiryhmän ja pienen koululuokan välissä. Eheä koulupolku olisi tärkeä myös lapsen sosiaalisten suhteiden näkökulmasta.

Vastauksissa korostui esiopetuksen merkitys lähipalveluna. Esiopetuksen toivottaisiin olevan lähellä kotia, jotta lapsi voisi mahdollisuuksien mukaan liikkua eskariin kävellen tai pyöräillen. Tämä vähentäisi myös perheiden ylimääräistä autoilua. Kyläkoulujen esiopetusta perusteltiin paljon myös koulujen luonnonläheisellä ympäristöllä. Ympäristöstä nousivat esiin terveysvaikutukset, raikas ilma ja lasten mahdollisuus liikkua monipuolisesti pihalla ja luonnossa. Esiin nostettiin myös pedagogisia mahdollisuuksia ulkona oppimisen järjestämiseen ja toivottiin luontopainotteisen esiopetuksen järjestämistä.

Kyläkoulu vetovoimatekijänä, kuntastrategia ja talous

Useissa vastauksissa tuotiin ilmi, että lapsen mahdollisuus käydä kyläkoulua on ollut perheelle tärkeä tekijä päätettäessä asumisesta Sipoossa. Osa vastaajista oli paennut suuria kouluyksiköitä muuttamalla Sipooseen esimerkiksi Helsingistä. Vastaajat olivat huolissaan kyläkoulujen tulevaisuudesta ja painottivat niiden tärkeyttä asumisen vetovoimatekijänä. Muutama vastaajista kertoi harkitsevansa muuttoa Porvooseen tai Ahvenanmaalle, jos Sipoossa ei ole mahdollista käydä kyläkoulua.

Pienet opetusryhmät kyläkoulujen yhteydessä mainittiin vetovoimatekijänä myös Söderkullasta kyliin suuntautuvana liikkeenä. Lisäksi asukkaat pitivät tärkeänä, että kunta tarjoaa erilaisia vaihtoehtoja esiopetuksen järjestämisessä, jotta perheillä säilyy mahdollisuus valita omalle lapselleen sopivin esiopetusvaihtoehto.

Vastaajat painottivat Sipoon kuntastrategiaan kirjattua mainintaa ”Kylien elinvoimaisuuden ja kylissä tapahtuvan rakentamisen edistäminen aktiivisesti yhdessä asukkaiden kanssa”. Osa vastaajista koki, ettei kunta noudata omaa strategiaansa kylien elinvoimaisuuden edistämisestä, vaan kaikki investoinnit suuntautuvat Söderkullaan.

Kyläkoulujen esiopetuksen säilyttämisessä painotettiin myös kustannustehokkuutta siinä, miten nykyisiä tiloja pitäisi hyödyntää entistä paremmin erityisesti Salparin koulun osalta. Pieniin opetusryhmiin investoimisen uskotaan myös säästävän rahaa pitkällä tähtäimellä panostuksena lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Salpar

Salparin koulun esiopetusta perusteltiin erityisesti koulun maantieteellisellä sijainnilla Boxin ja Gumbon kylien välissä, jolloin paikka olisi useammalle saavutettavissa. Kuntalaisia ihastutti Salparin koulun piha ja luonnonläheinen ympäristö, joka mahdollistaisi ulkona oppimisen ja toiveissa oli myös luontoeskari. Koulun lähistöllä ei ole ulkoisia häiriötekijöitä, kuten kauppoja, ja ympäristö koetaan turvallisenä.

Koulun tiloja pidettiin monipuolisina ja joustavina. Kuntalaisten käsityksen mukaan koulu on hyvässä kunnossa. Salparin koulun esiopetusta perusteltiin paljon kustannussäästöillä, sillä tiloista ei tarvitsisi maksaa vuokraa kunnan ulkopuolelle. Esille tuotiin myös, että Salparin alueella on paljon suomenkielisten perheiden ruotsia osaavia lapsia, jotka voivat käydä koulua ruotsiksi. Usean vastaajan mielestä Salparin koulua tulisi kehittää kielikylvyksi tai kaksikieliseksi kouluksi.

Boxby

Kuntalaisten palautteissa korostui tilakysymys esiopetuksen järjestämiseksi Boxbyssa. Viime vuonna annettua 250 000 euron budjettiarviota rivitaloasunnon remontoinnista

esiopetuskäyttöön terveys-, turvallisuus- ja esteettömyysvaatimukset huomioon ottaen pidettiin kohtuuttomana. Tilannetta kuvattiin loukkaavaksi, ja kuntalaiset kokevat, että kulut yliarvioitiin tarkoituksella. Kuntalaiset kaipasivat selvyyttä siihen, mistä kyseiset kustannukset tulevat, ja painottivat että tilakysymystä Boxbyssä tulisi kartoittaa uudelleen.

Selvitystä toivottiin myös siitä, voisiko esiopetus tilojen uudelleen järjestelyllä mahtua Boxbyn kouluun. Vastauksissa ehdotettiin vaihtoehtoisia tilaratkaisuja, esimerkiksi koulun teknisen työn luokan siirtämistä rivitaloasuntoon, konttiin tai parakkiin, jotta esiopetus voitaisiin sijoittaa koulun tiloihin, tai vaihtoehtoisesti paviljonkirakennusta esiopetukselle. Kuntalaiset painottivat, että Boxby on Etelä-Sipoon suurin kyläkoulu, jonka oppilaaksiottoalue on todella laaja, ja sen vuoksi esiopetuksen järjestäminen Boxbyssä olisi erittäin tärkeää.

Gumbostand

Gumbostrandin koulun esiopetusta perusteltiin juuri Gumbontaloon remontoituilla tiloilla, jotka ovat asukkaiden mielestä ihanteelliset esikoulutoimintaan. Gumbostrandilla on hyvä maine, joka oli myös houkuttellut perheitä muuttamaan alueelle. Samoin kuin muissakin kyläkeskuksissa, Gumbossa lähiesiopetusta pidettiin tärkeänä, koska se vähentää kuljetusten tarvetta ja auttaa osaltaan säilyttämään ja vahvistamaan alueen kieli- ja kulttuuriperintöä.

Esiopetuksen keskittäminen Söderkulla förskolaan

Vastaajista vähemmistö kannatti ruotsinkielisen esiopetuksen keskittämistä pelkästään Söderkulla förskolaan. Perusteena nähtiin, että Söderkulla förskolassa lapsilla on enemmän kavereita ja toiminnan järjestäminen on laadukkaampaa. Lisäksi esiopetusta tukevat kunnan muut palvelut, kuten kirjasto, ovat lähempänä. Muutamat vastaajat toivoivat eheää koulupolkua lapsilleen, joiden tuleva koulu on Söderkulla skola. Vaihtoehdoksi Söderkulla skolaan keskittämisen lisäksi ehdotettiin yksityisen varhaiskasvatuksen lisäämistä.

Esiin nousivat myös taloudelliset vaikutukset. ”Asiallehan ei voi mitään, jos ruotsinkielisiä perheitä / lapsia ei ole. Tietenkin ihanaa olisi, jos toiminta jatkuisi pienissä kyläkouluissa, mutta lasten määrän vuoksi en tiedä onko se kannattavaa.” Toisen vastaajan mielestä pienet yksiköt tulisi lakkauttaa kustannussyistä ja molemmat kieliryhmät tulisi laittaa palveluiden tarjoamisessa samalle viivalle.

Muita kehittämisehdotuksia

Kuntalaiset antoivat positiivista palautetta siitä, että asiasta oli järjestetty kuulemistilaisuus sekä mahdollisuus kertoa mielipiteensä myös sähköisellä lomakkeella. Tilaisuuden suhteen olisi kuitenkin toivottu parempaa tiedotusta kuntalaisille, vaikka tilaisuudesta tiedotettiin sekä Sipoo.fi sivustolla, lehdistötiedotteella, sosiaalisen median kanavissa, että Daisy-

viestillä varhaiskasvatuksen asiakkaina oleville huoltajille. Varhaiskasvatukselta toivottiin selkeämpää tiedotusta esiopetukseen hakeutumisvaiheessa siitä, millaisia vaihtoehtoja perheillä on esiopetuspaikan valinnassa. Tiedotusta tullaan kehittämään palautteen pohjalta.

Materiaalissa esitetty taulukko ruotsinkielisen lapsiväestön määrästä herätti paljon keskustelua, sillä lapsimäärissä ei ollut huomioitu niitä kyläkouluihin hakeutuvia lapsia, joiden äidinkieli on muu kuin ruotsi. Palaute otettiin huomioon ja lapsimääriä arvioitiin tarkemmin päätöksen valmistelussa tämän jälkeen. Lisäksi kuntalaisten toiveena oli, että kyläkoulujen esiopetukseen hakeutuvia lapsia kartoitettaisiin tarkemmin esimerkiksi kyselyllä perheille, jotta todelliset hakijamäärät voitaisiin ennakoida entistä paremmin. Kunnalta toivottiin esiopetuksen järjestämisen suhteen pitkäjänteistä ratkaisua, joka on linjassa kunnan strategian kanssa.